

som jo kan være ganske overordentlig vigtige, er baade læst og nøje studeret.

Nej, jeg ønsker ingen Forlængelse af denne Bankgaranti. Selve Landmandsbankens Krak er en himmelraabende Skandale for et Samfund paa ikke 3½ Million Mennesker, der oven i Købet er saaledes indrettede, at den vigtigste Interesse synes for den ene at være at have Næsen i den andens Suppegyde, og det undrer mig saamænd ikke, at Socialdemokraterne i saa høj Grad benytter netop denne Sag til deres Agitation; for den har dog noget Kød paa Kroppen, det skal indrømmes, den har ikke megen Lighed med det Tyggegummi, som de ellers præsterer, og som end ikke Dr. Hindhedes Laboratorier vilde kunne finde Fugls Føde paa. Men her er der virkelig noget at køre op med. Der er blot den Ting at sige, som naturligvis i nogen Grad begrænser Glæden eller Smerthen — jeg ønsker altid mine Medmennesker den størst mulige Fornøjelse ud af Livet —, der er jo det, at vil de eventuelt gøre en Samfundsopfattelse ansvarlig for dette Krak, saa risikerer de, at vi gør deres Samfundsopfattelse ansvarlig for adskillige Krak, som kan henføres til deres Kreds, og som, om de end ikke er saa enorme i Omfang, saa dog moralsk ikke vejer en Smule mindre end Landmandsbankens. (*Vilhelm Rasmussen*: Lad os faa dem med det samme.) Nej, det er ikke værd, jeg er ikke her i dette Øjeblik for at yppe Strid, men en Gang paa et eller andet Vælgermøde kan det maaske komme. Det er saa overordentlig vanskeligt at komme til at tale med de Herrers egne socialdemokratiske Vælgere. Jeg har flere Gange været opfordret til det, og Vælgerne har aabenbart gerne villet høre mig, men Førerne har altid forhindret dem i det. Det er slet ikke let at komme til at tale for deres Vælgere. Men skulde det ske, at de Herrers særlig ønsker det, saa, uagtet jeg paa ingen Maade hører til dem, der holder af i mine Foredrag eller Vælgertaler at trække Personer frem, skal det dog heller ikke være vanskeligt for mig at gøre det som Underbygning af det, jeg nylig har sagt.

Zahle: I 1923 blev det fra det radikale Venstres Side udtalt, at da var allerede i Landmandsbanken Aktiekapitalen tabt, Præferencekapitalen tabt og Reservefonden tabt, og at Banken derfor fremtidig maatte gaa udelukkende paa Indskudsmidler og paa Statsgaranti. Det var mig, der

den Gang som mit Partis Ordfører udtalte det, og jeg blev modsagt, men nu erkender man jo, at det er rigtigt. Nu ser man, at baade Aktikapital, Præferencekapital og Reservefond er tabt, men man maa desto værre føje til, at yderligere er over 115 Mill. Kr. tabt, for ikke at nævne et Tal, der er for højt, jeg kunde vistnok gaa betydelig højere.

Nu bliver altsaa Landmandsbanken en Bank, der udelukkende skal drives for Statens Regning, men saa er i hvert Tilfælde en meget indgaaende Kontrol absolut nødvendig og en Pligt for dem, der styrer Staten. Et Udvalg af Bankraadet kunde jeg f. Eks. tænke mig nedsat med Forpligtelse til nøje at følge alt i Banken, altsaa gøre et virkeligt Arbejde, ikke være Bankraadsmedlem paa den Maade, at man kommer en Gang om Maaneden, og at der blev paalagt — jeg henstiller det eksempelvis — en Del af Bankraadet et langt mere vidtgaaende Arbejde, hvorved det ikke alene skulde følge alt i Banken, men ogsaa holde Erhvervsministeren og gennem Ministeren Rigsdagens Landmandsbankudvalg underrettet om Bankens Stilling, saaledes at vi ikke igen skulde overraskes af en Meddelelse som den, vi har faaet her, om, at siden den sidst trufne Ordning i Februar 1923 er vi kommet til det Resultat, at der nu igen skal afskrives 116, 6 Mill. Kr. og meget meget mere. Det, der skulde kontrolleres i Banken, er efter min Mening, at man ikke bruger den Fremgangsmaade, som sikkert i vidt Omfang maa være brugt, for at man kunde komme til det nuværende sørgelige Resultat, nemlig den, der i Banksproget kaldes at sende sunde Penge ud for at hente syge hjem, hvorved, naar Konjunkturerne gaar imod, de sunde Penge smittes af de syge og dør sammen med dem, de skulde hente hjem, og at man ikke driver en Bankpolitik som den, der er saa overordentligt sædvanlig, og som har til Motto: store Laan, ingen Sikkerhed, smaa Laan, stor Sikkerhed.

Det er sikkert et Motto, man har fulgt i vidt Omfang i Landmandsbanken, og som det gælder om ikke længere bliver fulgt. Der maa en Kontrol til, som kan hindre dette. Det bliver naturligvis ubehageligt for de Folk, som nu i nogle Aar har levet af Renterne af deres Gæld, hvilket en Del af Landmandsbankens Debitorer maa have gjort, men det er ogsaa et Forhold, der bør holde op: Kontrollen maa indestaa Staten for, at det er absolut sunde Principper, der i Fremtiden følges i Forret-